Glödlampan fasas ut – så här väljer du rätt

Från den 1 september 2010 ska alla lampförpackningar märkas tydligare för att göra ditt lampköp enklare. Den nya teknik som ersätter glödlampan ger dig ökad valfrihet och nya möjligheter när du ljussätter ditt hem. Med hjälp av information och kunskap kan du lättare hitta rätt sorts ljuskälla för hemmets olika rum och armaturer.

Idag finns många alternativ till glödlampan att köpa i handeln. De vanligaste är lågenergilampan (lysrörslampan), halogenlampan och lysdiodslampan (LED-lampan).

Genom att jämföra informationen på förpackningarna, kan du hitta det bästa alternativet för dig. Den nya informationen omfattar fler egenskaper än innan och är mer exakt. Bilden nedan är ett exempel på hur informationen kan se ut.

Medellivslängd

Lampans livslängd anges i timmar (h). En lampa är i genomsnitt tänd 1 000 h/år. I allmänhet är det bra med en så lång livslängd som möjligt. I rum där man vistas kort tid, till exempel klädkammare, i badrummet eller i ett förråd är det däremot inte lika viktigt att välja en lampa med lång livslängd.

Ljusflöde

Vi är vana att titta efter lampans watt-tal, som är ett mått på hur stor elektrisk effekt en lampa har. De nya alternativen till glödlampan gör att vi nu måste jämföra olika tekniker. Därför är det viktigare att veta hur mycket ljus dessa ger. Enheten för ljusflöde är lumen (lm). Tabellen på nästa sida visar vilka lumental för de olika alternativen som motsvarar de traditionella glödlampornas ljus-

Energimyndigheten

Effekt glödlampa (W)	Ljusflöde (lumen, lm)		
	Lysrörslampor (lågenergilampor)	Halogenlampor	Lysdiodslampa (LED)
15	125	119	136
25	229	217	249
40	432	410	470
60	741	702	806
75	970	920	1055
100	1398	1326	1521
150	2253	2137	2452
200	3172	3009	3452

flöde, med hänsyn tagen till deras ljusnedgång.

Färgtemperatur och färgåtergivning

Hur ljus upplevs beror bland annat på färgtemperaturen och färgåtergivningen hos lampan. Färgtemperaturen anges i Kelvin (K). En låg färgtemperatur (vanligtvis 2 500 eller 2 700 beroende på fabrikat) ger en varmtonad glödljuskaraktär med stor andel rött medan en högre färgtemperatur ger ett kallare mer blåaktigt ljus.

Lampor med olika färgtemperaturer har olika användningsområden. Till din läslampa bör du välja en lampa med kallare ljus, exempelvis 4 000 K. Till mysbelysning bör du istället välja en lampa med varmare färgtemperatur, till exempel 2 600 K.

I samband med färgtemperaturen bör lampans färgåtergivningstal anges. Det benämns Ra och anger ljusets förmåga att återge färger på ett naturligt sätt. Dagsljus och halogenlampor har Ra = 100. För allmänbelysning bör du inte välja en lampa med Ra under 80.

Upptändningstid

Upptändningstiden anges i sekunder. Om lampan tänder på mindre än en sekund, får den kallas snabbtändande. Olika lågenergilampors upptändningstid varierar stort.

Antal tändcykler

Antal tändcykler visas ofta med en on/off-knapp eller liknande. Siffran betyder att lampan klarar så många tändningar utan att det påverkar dess livslängd.

Utformning

Om lampan är utformad för kalla eller varma miljöer anges det på lampförpackningen. Det kan vara för utomhusbruk respektive för att sitta i en bastu. Annars gäller att lampan är avsedd för vanliga inomhusmiljöer.

Är lampan dimbar?

Det måste varnas på förpackningen om lampan inte är dimbar.

Mått

Lampans mått anges i millimeter. Det kan vara viktigt att titta på om du har trånga armaturer.

Energy Saver

Termen energisparlampa eller motsvarande får bara användas för lampor med energiklass A.

Kvicksilver

För lågenergilampor gäller att kvicksilverhalten måste anges i milligram (tusendels gram). På lampförpackningen ska det också finnas en hänvisning till en hemsida med information om vad man ska göra om en lampa går sönder.

Tillsyn och tester

Energimyndigheten är ansvarig för ekodesigndirektivet i Sverige. Det innebär att Energimyndigheten ansvarar för att de nya kraven på belysning efterlevs. Energimyndigheten låter dessutom testa olika lampor. Testresultat publiceras på Energimyndighetens webbplats.

Färgtemperatur (K)
Stearinljus 2 000 K
Glödlampa 2 700 K
Halogenlampa 3 000 K
Lysrör 2 700-6 500 K
Solljus mitt på dagen 5 500 K
Molnig himmel 6 500-7 000 K

Mer information:
www.energimyndigheten.se/belysning
www.lampinfo.se
http://ec.europa.eu/energy/lumen/index_sv.htm
Respektive lamptillverkare för ytterligare information om varje produkt

ET 2010:26 / September 2010 / Upplaga: 2 500 ex. / Grafisk form: Energimyndigheten / Tryck: CM Gruppen / Foto: Per Westergård

Energimyndigheten

Energimyndigheten, Box 310, 631 04 Eskilstuna. Telefon 016-544 20 00. Fax 016-544 20 99. www.energimyndigheten.se